

SIMON HAIKO DE GROOT

DE LAATSTE PREDIKANT VAN DE NEDERLANDS HERVORMDE GEMEENTE KOEDIJK

WIE WAS SIMON HAIKO DE GROOT

Simon Haiko de Groot werd op 23 mei 1872 in Noordbroek (Groningen) geboren. Zijn vader was Hessel de Groot, landbouwer/rentenier en zijn moeder Anje Huisman.

Hij had nog een zuster Grietje, die trouwde met de beroepsmilitair Wessel Plat.

Na de lagere school bezocht Simon het gymnasium in Winschoten. Hierna studeerde hij letteren aan de universiteit van Groningen, maar stapte na enige tijd over op de studie theologie.

Zo werd hij predikant.

Ds. Simon Haiko de Groot

Reizen was zijn liefhebberij. Hij heeft dan ook veel over de wereld gereisd en daarbij onder andere China bezocht. Bovendien verzamelde hij boeken en verslagen over andere, vooral verre landen en culturen. Daarnaast was hij lid van de Linschoten-Vereeniging, een in 1908 opgerichte vereniging die zeldzame onuitgegeven Nederlandse reisverslagen publiceert.

Simon was van 1901 tot 1906 predikant in Muntendam en van 1906 tot 1 april 1914 predikant in Oirschot. Hierna ging hij met emeritaat.

In 1903 trouwde hij met Caroline Susette Cramerus, dochter van de welgestelde commissaris in effecten Hendrik Cornelis Cramerus. Zij woonde in Brussel en waarschijnlijk heeft hij haar tijdens een van zijn reizen ontmoet. Na het huwelijk kwam zij in Muntendam wonen.

Lang heeft zij hier niet samengewoond met haar man, want in 1905 vertrekt zij weer. Of zij niet kon wennen in Muntendam of omdat haar schoonmoeder bij hen kwam inwonen, is niet bekend, maar zij vertrok.

In 1911 zijn zij officieel gescheiden. De reden van deze scheiding was "kwaadwillige verlatting" door Caroline. Zij hadden geen kinderen en waren buiten gemeenschap van goederen getrouwd.

Simon Heiko met Caroline Susette

Zij bleven, ook na de scheiding, goede vrienden en toen zij in 1924 in Den Haag overleed, kreeg haar ex-man maandelijks een ruime lijfrente, groot genoeg om van te kunnen leven.

Simon trouwt na de scheiding nog in 1911 met de dan 18-jarige Johanna Wilhelmina de Graaf en na acht maanden wordt zoontje Hessel Carolus Henri de Groot geboren.

Simon, vanaf 1 april 1914 met emeritaat, vervolgt in 1921 zijn carrière. Hij wordt op 1 augustus 1921 als predikant in Koedijk benoemd. Hier blijft hij drie jaar.

Na Koedijk wordt zijn professe als predikant opnieuw voor lange tijd onderbroken.

Pas in december 1941 wordt hij opnieuw predikant in Groningen, nu in Heveskes en het nabijgelegen Oterdum.

De emeritus dominee werd in 1929 nog voorzitter van 't Oll Loug, een vereniging waarin volgens zijn

eigen woorden alle Groningers iets kunnen terugvinden van de Groninger leukheid, vrolijkheid en gezelligheid.

En Simon hield wel van gezelligheid en feestjes. Hij was hierop een graag geziene gast, die met genoeg een borreltje mee dronk en soms een borreltje te veel. Na afloop van zo'n feestje is hij wel eens onbedoeld in een sloot terecht gekomen.

Hij en zijn gezin zijn vele malen verhuisd en woonden onder andere in Noordbroek, Muntendam, Oirschot, Arnhem, Vlagtwedde, Koedijk, Heemstede, Utrecht, Deurne, Eindhoven, Arnhem, De Bilt, Bilthoven en Heveskes.

In deze laatste plaats, waar hij woonde in de pastorie, kwam hij op tragische wijze om het leven.

Op 16 april 1945 werd Heveskes gebombardeerd en vanuit de lucht beschoten. Er vielen veel doden en gewonden en de dominee, die zijn huis uitstapte om te kijken, werd door een mitrailleurkogel

getroffen. Hij strompelde gewond weer naar binnen en stierf zittend aan zijn met kogelgaten doorzeefd bureau.

Zijn vrouw Johanna overleed op 26 juni 1989. Beiden zijn begraven bij de kerk van Heveskes.

DE KOEDIJKER PERIODE VAN SIMON HAIKO DE GROOT

Op verzoek van de kerkenraad en met de kerkelijke toestemming van de classis Alkmaar wordt met ingang van 8 februari 1921 S.H. de Groot, emeritus predikant van Oirschot, tot predikant van de Nederlands-Hervormde kerk te Koedijk benoemd.

Hij vervult dit ambt ruim drie jaar en kennelijk tot volle tevredenheid, want over deze periode is weinig meer bekend dan dat een zoon, Simon Wessel, op 28 augustus 1924 in Koedijk werd geboren.

Tot op 22 september 1924 er opeens een ontslagaanvraag door hem aan de kerkenraad wordt aangeboden:

“Koedijk, 22 September 1924

*Aan den Kerkeraad der Ned. Herv.
Gemeente te Koedijk*

Eerwaarde Heeren,

*Ondergetekende, S.H. de Groot,
Predikant te Koedijk heeft de eer Uw
College te verzoeken hem zijn eervol
ontslag te willen verleen en met ingang
van heden, den 22 September 1924*

Hoogachtend,

S.H. de Groot”

Johanna de Graaf en Simon de Groot met zoon Hessel

Een reden voor de ontslagaanvraag is niet genoemd in de stukken, die er nog zijn. Tussen de regels door leest men echter dat er iets in de relationele sfeer heeft plaatsgevonden en dat er een klacht is ingediend. Gezegd werd indertijd, dat er iets is voorgevallen met een andere vrouw.

Na zijn verzoek om ontslag vindt er een intensieve briefwisseling plaats en uiteindelijk wordt een consulent benoemd om te bemiddelen en deze zaak zo goed mogelijk voor beide partijen af te wikkelen.

Deze consulent schrijft:

“Aan de leden van de Kerkeraad der Hervormde Gemeente te Koedijk

Waarde Vrienden,

Door een schrijven van het Classicaal Bestuur d.d. 22 dezer heeft Ds. S.H. de Groot bericht gezonden, zijn bediening neer te leggen. Daarom heeft genoemd bestuur mij opgedragen, onmiddellijk als Consulent op te treden. In overleg met uwen ouderling heb ik toen besloten, daar ik natuurlijk

's-morgens in eigen gemeente moet preken, Zondag a.s. des avonds om 8 uur de Godsdienstoefening te komen leiden, terwijl ik u verzoek reeds om half acht precies in de Kerkekamer aanwezig te willen zijn, opdat wij eerst Kerkeradsvergadering kunnen houden om deze zaak en voor het predikantsgezin en voor uwe gemeente en de hele kerk, op de beste wijze af te wikkelen.

Met broedergroet,

S.S.P. Boeke, Schoorl 25 Sept. 1924"

Dan volgt er nog een schrijven van de Koedijker predikant aan de het bestuur van de classis:

"Geachte collega,

Het was mijn bedoeling U hedenmiddag per auto een bezoek te brengen. Maar de auto van de verhuurder is stuk. En daarom richt ik mij schriftelijk tot U.

Kerk en pastorie in Koedijk

Vanmiddag was Ds. Boeke hier. En mijn vrouw hoorde van hem dat ik ontslag gevraagd heb. Ik had het nog niet aan mijn vrouw verteld. En deze is er wanhopig over. Want ik deed het in een overspannen ogenblik. U moet weten dat mijn vrouw doodziek is en wij ook nog voor financiële moeilijkheden komen te staan. Verhuizen gaat niet, zij is daar veel te zwak voor. En nu heb ik reusachtig spijt. Ik zou met de grootste aandrang willen verzoeken, ter wille van mij en mijn huisgezin de volgende oplossing mogelijk te maken. Ds. Boeke is van mening dat uw moderamen mee zal werken.

*1° Geeft U mij een half jaar ziekteverlof, tot 1 April 1925. Ik zal U een verklaring zenden van Ds. Vis.
2° Ik vraag nu reeds en zal die op Uw verzoek zenden een verklaring waarin ik met 1 April ontslag vraag.*

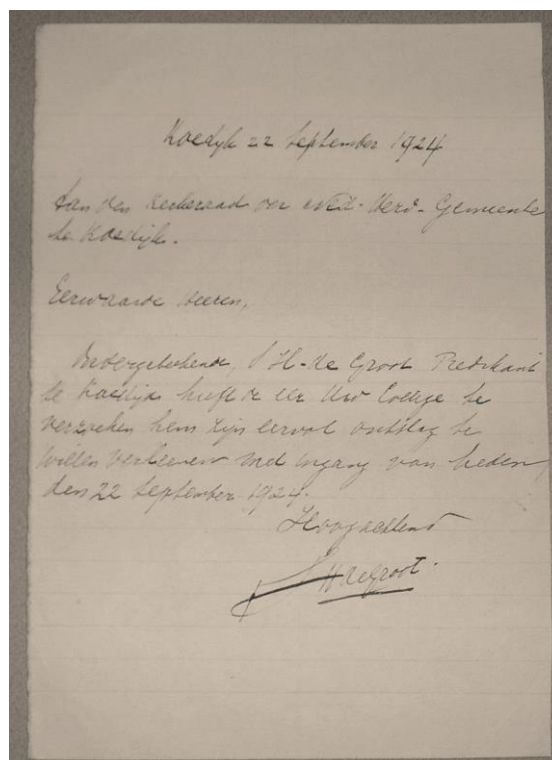
Ik ben zeker dat de ringcollega's gaarne, tegen vergoedingen mijnerzijds, zullen meewerken. En de

kerkeeraad zal geen enkel bezwaar tegen deze schikking hebben.

Met alle aandrang geef ik U dit plan in overweging. De toekomst van een gansch huisgezin is er mee gemoeid. Doet U dit, waarde collega's, als was het alleen maar ter wille mijner doodzwakke vrouw.

S.H. de Groot

P.S. Als U mij persoonlijk wilt spreken, kom ik gaarne"

De ontslagbrief, waarmee het allemaal begon

Uiteindelijk, na nog meer briefwisseling, wordt besloten dat het min of meer gedwongen ontslag wordt omgezet in een eigen ontslagname.

Op 22 september 1924 is S.H. de Groot geen predikant meer van Koedijk.

Toch blijft hij kennelijk nog wel enige tijd in dienst, want hij heeft ingaande 1 november 1924 opnieuw emeritaat aangevraagd en gekregen.

Zo kwam er een voortijdig einde aan de ambtsperiode van de laatste predikant van de Nederlands-Hervormde gemeente Koedijk.

Cor Visser

Met dank aan Ron Janssen en Jan Pieter de Groot voor tekst en foto's
(Voor meer informatie over Ds. De Groot zie website: <http://members.home.nl/jp.de.groot>)